

به نام خداوند جان و خرد

راهنمای میدانی

پروانه‌های ایران

علیرضا نادری

سرشناسه : نادری، علیرضا، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور : راهنمای میدانی پروانه‌های ایران/ علیرضا نادری.
مشخصات نشر : تهران : انتشارات ایران‌شناسی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۵۲۸ ص.: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)؛ ۱۹×۵/۹ س.م.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۵۱-۱۸-۴
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : چاپ قبلی: انتشارات ایران‌شناسی، ۱۳۹۱، (۲۷۲ ص).
موضوع : پروانه‌ها — ایران
موضوع : Butterflies — Iran
رده بندی کنگره : QL۵۵۶
رده بندی دیویی : ۵۹۵/۷۸۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی : ۵۸۷۴۳۰۰

شماره انتشار ۲۵۰

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۵۱-۱۸-۴
ISBN 978-600-8351-18-4

راهنمای میدانی پروانه‌های ایران

ناشر: انتشارات ایران‌شناسی
تحقیق و نگارش: علیرضا نادری
ویراستار ادبی: ثریا بابایی
مدیر پروژه، صفحه‌آرایی: امیرحسین بختیاری
مدیر هنری، طراحی جلد: منیژه احمدی طهران
انفورماتیک: حسین نوری
کار توگرافی نقشه‌ها: امیرحسین بختیاری

نوبت چاپ: ویراست نخست/ چاپ اول ۱۳۹۸

لیتوگرافی: صنوبر

چاپ و صحافی: صنوبر

تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۱۳۸۰۰۰۰ ریال
انتشارات ایران‌شناسی

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر اعم از چاپ، تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه، الکترونیکی و... برای انتشارات ایران‌شناسی محفوظ و قابل پیگرد قانونی است.

تهران-خیابان طالقانی، خیابان بهار شمالی، کوچه طباطبائی، پلاک ۶، واحد ۱
کدپستی ۱۵۶۳۶۵۵۷۱۱ تلفن: ۷۷۵۳۱۸۲۵ - ۷۷۵۳۹۸۵۹ فکس: ۷۷۶۳۸۶۸۷

www.iran-shenasi.com

info@iran-shenasi.com

مقدمه

طی دهه‌ای که از انتشار کتاب «پروانه‌های ایران» می‌گذرد، دانش پروانه‌شناسی پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای داشته است. بخش اعظم اطلاعات جدید نتیجه کوشش دوست عزیزم علیرضا نادری است که با پشتکار کم‌نظیر خود چهار گوشه ایران را در جست‌وجوی پروانه‌ها در نوردیده و با دقتی که مختص محققان جهانی است، تمامی یافته‌های خویش را ثبت کرده است. طی سالیان آشنایی‌مان علیرضا دوست هم‌سفر و همکار علمی من بوده و بحث‌ها و مجادلات علمی که با هم داشتیم در شکل‌گیری فکری هر دوی‌مان نقش داشته است. ۱۸ مقاله علمی در مجلات معتبر بین‌المللی، ده‌ها سخنرانی، مصاحبه و سمینار و سایر فعالیت‌های علیرضا برای ارتقا سطح دانش مردمی درباره پروانه‌ها، او را به چهره شناخته‌شده پروانه‌های ایران بدل کرده است. یکی از دلایل عمده موفقیت علیرضا تلاش وی در به‌روز شدن در حیطه علم تاکسونومی، رده‌بندی و ارتباط مداوم با متخصصان مطرح این علم در جهان است. مشارکت او در پروژه بارکد حیات (Barcode of Life) و افزودن DNA نخستین پروانه‌های ایران در کتابخانه بارکد دنیا از گام‌های مهمی است که به همت وی به ثمر رسیده‌اند.

کتاب حاضر چکیده تلاش‌های علیرضا و نتیجه منطقی و ادامه طبیعی کتاب پروانه‌های ایران است که لازم به تکرار کردن آن به‌مرور زمان بیش‌تر احساس می‌شود. تعداد پروانه‌های شناخته‌شده ایران طی سال‌های ۱۳۸۲ تاکنون از ۳۷۹ به ۴۴۲ گونه افزایش یافته است و در این میان، علاوه بر صدها گزارش منطقه‌ای جدید، علیرضا توانسته است گونه و زیرگونه جدید و همین تعداد رکورد جدید از پروانه‌ها را در ایران گزارش و توصیف کند. چارچوب ساده این کتاب و نحوه ارائه تصاویر پروانه‌ها و زنده نیز سبب تسهیل استفاده از آن می‌شود، به‌طوری که عکاسان طبیعت و کسانی که تمایلی به جمع‌آوری پروانه‌ها ندارند نیز می‌توانند، از کتاب استفاده کنند. از نظر کیفیت تصاویر، مطالب و شکل کلی، این کتاب قابل مقایسه با کتاب‌های دیگری است که در سال‌های اخیر در این زمینه در کشورهای اروپایی به چاپ رسیده‌اند. خواندن این کتاب را به تمامی علاقه‌مندان طبیعت و دوست‌داران پروانه‌ها توصیه می‌کنم.

وازریک نظری

زمستان ۱۳۹۰

فهرست

۱۲	 کلیات ■
۱۲	 پیش‌گفتار
۱۳	 تاریخچه پروانه‌شناسی
۱۵	 رده‌بندی پروانه‌ها
۱۵	 شکل‌شناسی پروانه‌ها
۱۶	 چرخه زندگی پروانه‌ها
۱۷	 اکولوژی و رفتارشناسی پروانه‌ها
۱۸	 پروانه‌ها را کجا پیدا کنیم؟
۲۴	 مطالعه پروانه‌ها
۲۵	 بازدیدها و حفاظت از پروانه‌ها
۲۷	 باغ پروانه‌ها و خانه آنها
۲۹	 پروانه‌نگری در ایران
۳۰	 راهنمای استفاده از کتاب

خانواده Hesperidae

۳۴	 زیرخانواده Pyrginae ■
۶۲	 زیرخانواده Hesperinae ■

خانواده Papilionidae

۸۱	 زیرخانواده Papilioninae ■
۸۵	 زیرخانواده Parnassiinae ■

خانواده Pieridae

۹۶	 زیرخانواده Dismorphinae ■
۹۹	 زیرخانواده Pierinae ■
۱۳۹	 زیرخانواده Coliadinae ■

خانواده Lycaenidae ۱۵۳

زیر خانواده Theclinae ۱۵۴

زیر خانواده Lycaeninae ۱۸۲

زیر خانواده Polyommatae ۲۰۴

خانواده Nymphalidae ۳۶۳

زیر خانواده Libytheinae ۳۶۴

زیر خانواده Danainae ۳۶۶

زیر خانواده Satyrinae ۳۶۹

زیر خانواده Apaturinae ۴۴۶

زیر خانواده Limenitidinae ۴۴۹

زیر خانواده Nymphalinae ۴۵۲

زیر خانواده Melipotinae ۴۹۰

پیوست‌ها ۵۰۴

پیوست ۱- شناسایی عمومی پروانه‌ها ۵۰۴

پیوست ۲- روش‌های شناسایی پروانه‌ها ۵۰۶

پیوست ۳- واژه‌نامه ۵۱۱

پیوست ۴- نمایه نام علمی پروانه‌ها ۵۱۱

پیوست ۵- نام گیاهان (فارسی - انگلیسی) ۵۱۵

پیوست ۶- نام گیاهان (انگلیسی - فارسی) ۵۱۸

پیوست ۷- فهرست پروانه‌های ایران ۵۲۱

پیوست ۸- نام عکاسان ۵۲۷